

Nr. 27

Marts 1985

Rhodos

Modspil

TIDSSKRIFT FOR MUSIKPOLITIK • KRITISKE MUSIKSTUDIER • KRITISK MUSIKPÆDAGOGIK

Om Musikalitet

Indhold

1985 årgang 7 nr. 27

Leder: Den umulige drøm? 3

TEMA: MUSIKALITET

Thomas Larsen: Verden ifølge »de umusikalske« . . . 5

Steen Nielsen: Skitser til et afrikansk musiksyn . . . 14

*Sus Hauch og Thomas Larsen: Den kunstneriske
helhed. Interview med Bernhard Christensen* . . . 18

Harald Jørgensen: Musikalitetsforskning 23

ANMELDELSER:

*Per Dalskov og Helle Bredsdorff-Larsen:
Musikundervisning som teknisk indlæring* 28

*Lars Ole Bonde: Musik og følelser – musikpædagogik
mellem oplevelse og bedøvelse* 29

UDENFOR TEMAET

Henrik Adler: Det danske rockår 1984 35

*Jes Bertelsen: Energifelt og musik. Om virkningen af
Bachs musik på bevidstheden. – Bach 300 år (1)* . . . 41

BOGLISTE 47

MODSPIL

TIDSSKRIFT FOR MUSIKPOLITIK *

KRITISKE MUSIKSTUDIER * KRITISK MUSIKPÆDAGOGIK

Redaktion:

Lars Ole Bonde (ansv. for dette nr.),
Sven Fenger, Hanne Tofte Jespersen,
Arne Kjær, Jens Henrik Koudal, Tho-
mas Larsen, Valdemar Lønsted, Lars
Nielsen, Ole Nørlyng, Karin Sivertsen.

Redaktionens adresse:

MODSPIL
c/o Forlaget Rhodos,
Strandgade 36,
DK-1401 København K.
Telefon: (01) 54 30 20.

Løssalg: Kr. 35,00 inkl. moms + porto.

Årsabonnement: Kr. 128,00 inkl.
moms og porto for 1985 nr. 27–30.
Abonnenter uden for Danmark ekskl.
22% moms + porto for forsendelse.

Tidligere numre: Nr. 1–22 kan bestilles
hos: Forlaget PubliMus, Musikviden-
skabeligt Institut, Universitetsparken
220, DK-8000 Århus C. Telefon:
(06) 19 47 22. Kontortid: Mandag–
fredag kl. 10–12. 1984 nr. 23–26 kan
bestilles hos: Forlaget Rhodos.

Annoncepriser: 1/1 s. 800 kr.
2/3 s. 600 kr., 1/2 s. 450 kr.,
1/4 s. 250 kr., 1/3 s. 325 kr.

ISBN: 87 7245 048 7 nr. 27 1985
ISBN: 87 7245 047 9 årgang 1985
ISSN: 0105-9238
Produktion: RHODOS, København

Forside: Arne Kjær

Den umulige drøm?

»Jæ nedstammer fra en gevaldi mosekalsk familje ve a min far, som a der oprindelig var børstenbinder, som barn alså, bar foden til en lirekasse for en lirekassemand, som a der ikk sæl ku bær'n, ve a han had nok ve å bære på kassen. Å den var der engle på, med skyer å flere medaljer...« Sagde Storm P. (Dyb indånding!) – Det er godt at være »musikalsk«. Det er eftertragtet at kunne udtrykke sig musikalsk, meningsfuldt og kommunikerende. Det ved også musikindustrien, som forlængst har lagt lirekassestadiet bag sig. Og skal man tro dén, ligger vejen nu åben for (næsten) alle. Se bare her (og læg mærke til pegefingrene):

Og læs de forjættende ord: »Alle og enhver kan komme til at lyde som professionelle musikere, når de spiller på PS-10/20, takket være Yamaha's fantastiske ABC-system. Du skal blot trykke på en af startvælgerne, samt Single Finger Chord-vælgeren. Nu kan du trykke på en hvilken som helst af de 19 dybe tangenter og du vil omgående få en korresponderende Dur-akkord og et Bas-mønster som passer nøjagtig sammen med en hvilken som helst automatisk rytme. Hvis du benytter Memory... kan du oven i købet fjerne fingrene helt fra tangenterne og stadig få Single Finger spillet automatisk.« Den professorale herre til højre skal nok tages som garant for, at

drømmen om at kunne spille uden at kunne spille ikke længere er umulig. – Men det er ikke kun industriprofeterne, der ser optimistisk på de eksploderende musikalske produktivkræfters »musikalitetsfrigørende« muligheder. Jesper Ranum, EDB-uddannet tekniker og musiker, skrev i sidste nummer af Modspil om en ny type musiker (incl. ham selv), født i kølvandet af den ny musikteknologi og den nye rockmusik, som med sin udtalte interesse for klang-parameteren gør traditionelle musikerkvalifikationer mindre væsentlige: »Med synthesizeren var det muligt selv med en meget begrænset spilleteknik at kunne frembringe vellydende musik. Dette kræver dog, at man sætter sig ind i teorien bag de elektroniske instrumenter. Da man på denne måde kan frembringe musik ved at sætte sig ind i noget der umiddelbart ikke har det fjerneste med musik at gøre, er der opstået en helt ny symbiose af musikalsk og teknisk teori, som på mange måder er interessant.«

Informations Lars Villemoes skærper problemstillingen: »Teknologien er blevet så let at betjene, at traditionelle musikerkundskaber mere eller mindre er blevet overflødiggjort... Indstilling af klangkarakteristikker træder i forgrunden på bekostning af egentlig instrumental kunnen og de enkelte synths kan forbindes således, at en traditionel musikerindsats i forbindelse med afvikling af en komposition erstattes af trykknapper, digitale tælleværker og forindspillede strukturer.« (Inf. 16.1.85) Men samtidig understreger han, at musikteknologien er et tveægget sværd: Fornyelsen og frigørelsen er uløseligt knyttet sammen med standardiseringen og anonymiseringen. Spørgsmålet om kvalitet står uantastet tilbage. I forbindelse med dette nummers tema: musi-

kalitet, har vi diskuteret spørgsmålet: Kan den nye musikteknologi frigøre musikalske potentialer, som ellers ikke ville være blevet frigjort? Eller: Åbner synthesizere, musikalske mikrodatamater, emulatorer osv. perleporten for mange ellers musikalsk fortabte sjæle? Og vi har stillet spørgsmålet til et par engagerede pædagoger og musikere. Deres svar findes på de følgende sider, mellem de egentlige temaartikler. I øvrigt antydes der i temasektionen andre svar – og andre måder at stille spørgsmålet om musikalitetens væsen og moderne vilkår på. – Vores bortrejste medredaktør er inde på det i dagens postkort fra Rio de Janeiro. Han skriver: »Ihukommende vores teknologi- og musikalitetsdiskussioner, føler jeg mig nu (om muligt) mere »reaktionær« end før. Her er rock og elektronik en reel trussel over for den samba, som jeg føler er den vigtigste livsytring for en hel befolkning.« Spørgsmålet drejer sig altså ikke bare om kvalitet og fantasi, men også om *sammenhæng*, kulturel og social. Musikalitetsbegrebet er »opfundet« i den vestlige verden, og det afspejler vor vestlige musik-kulturs indbyggede specialisering og sorterings-tvang. Hvis man vil sammenhængen, er det ikke nok at have fingeren på tangenten, man må også have den på pulsen – sin egen og omgivelsernes. Den umulige drøm er et vidnesbyrd om en længsel efter et fællesskab, som *også* er musikalsk, åbent og tilgængeligt for enhver. Det findes endnu, i andre kulturer, som ikke kender musikalitetsbegrebet. Måske skal vi afskaffe det for overhovedet at komme på sporet af en ny, *vestlig* sammenhæng, som kan forbinde musikteknologiens muligheder, arven fra den borgerlige musikkultur og »den umulige drøm« i et reelt fællesskab?

Lars Ole Bonde, Sven Fenger og Thomas Larsen